

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **O. T.**, zastoupen Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, 160 00 Praha 6, proti žalovanému: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy,** se sídlem Kaplanova 2055/4, 148 00 Praha 4, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2017, č, j. KRPA-329787-23/ČJ-2017-000022, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2017, č. j. 2 A 113/2017 – 29,

takto:

I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2017, č. j. 2 A 113/2017 – 29, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **4 114 Kč**, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Žalobce byl rozhodnutím žalovaného č, j. KRPA-329787-23/ČJ-2017-000022 ze dne 12. 9. 2017 (dále jen „napadené rozhodnutí“), zajištěn za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce dne 29. 9. 2017 žalobu u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“).

[2] Usnesením ze dne 16. 11. 2017, č. j. 2 A 113/2017 – 29 (dále jen „napadené usnesení“), městský soud řízení o žalobě zastavil dle § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců ve spojení s § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Dne 8. 11. 2017 mu totiž žalovaný sdělil, že dne 27. 10. 2017 bylo zajištění žalobce ukončeno v souvislosti s výkonem rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce, které bylo realizováno.

II.
Kasační stížnost

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti napadenému usnesení městského soudu včasnou kasační stížnost. Namítl, že postup městského soudu je neakceptovatelný, jelikož nijak nereflektuje protiústavnost ustanovení § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Ustanovení § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců je ve zřejmém rozporu s čl. 36 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, neboť pokud je zastaveno řízení o žalobě proti rozhodnutí o zajištění cizince z toho důvodu, že se cizinec již nadále nenachází v zajištění, dochází k ústavně nepřijatelné výluce ze základního práva cizince na přezkum takového rozhodnutí.

[4] V souladu s ustanovením § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, se lze domáhat výkonu ústavně zakotveného práva na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím pouze v případě zrušení takového rozhodnutí. Zastavení řízení provedené v souladu s ustanovením § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců má tedy za následek rovněž zásah do práva na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím. Náhrady škody se po zastavení řízení již pochopitelně nelze domoci, neboť nelze dosáhnout pravomocného rozhodnutí o zrušení nezákonného rozhodnutí. Závěr o rozporu citovaného ustanovení s ústavním pořádkem vyplývá i z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2017, č. j. 3 Azs 243/2017 – 24.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III.
Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná.

[7] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud se již v nedávné minulosti zabýval otázkou možnosti aplikace ustanovení § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců v obdobném případě, a to v rozsudku ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017 – 20. V tomto rozsudku dospěl k závěru, že *nelze-li se*

dle § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců domoci u soudu vyslovení nezákonnosti rozhodnutí o zajištění policií ani v jednom stupni řízení z důvodu, že omezení osobní svobody již dle tohoto rozhodnutí netrvá, je taková vnitrostátní úprava neaplikovatelná pro rozpor s právem Evropské unie, a to s čl. 15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, a s čl. 6 a čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie ve spojení s čl. 5 odst. 4 a 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[9] V podrobnostech lze plně odkázat na odůvodnění citovaného rozsudku. Pokud by bylo možné jeho závěry stručně shrnout, vyplývá z něj následující. Zajištění cizince podle zákona o pobytu cizinců představuje institut, jenž zasahuje do základního lidského práva cizince na osobní svobodu, garantovaného řadou mezinárodních a vnitrostátních instrumentů, zejména čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Evropská úmluva"), na nějž je odkazováno i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie, a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod.

[10] Podle čl. 5 odst. 4 a 5 Evropské úmluvy má každý, kdo byl zbaven svobody zatčením nebo jiným způsobem, právo podat návrh na řízení, ve kterém by soud urychleně rozhodl o zákonnosti jeho zbavení svobody a nařídil propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné; garantováno je též právo na odškodnění. Právo na soudní ochranu garantuje čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy. Právo na soudní přezkum není omezeno pouze na dobu, po kterou trvá zajištění.

[11] Soudní přezkum zajištění za účelem vyhoštění garantuje taktéž evropská směrnice č. 2008/115/ES v čl. 15 odst. 2 a 3. Pokud zajištění nařídily správní orgány, členské státy jsou povinny zajistit rychlý soudní přezkum zákonnosti zajištění. Pokud je zajištění nezákonné, musí být dotčený státní příslušník třetí země okamžitě propuštěn. V každém případě je zajištění přezkoumáváno v přiměřených časových odstupech na žádost dotčeného státního příslušníka třetí země nebo z moci úřední. V případě dlouhodobého zajištění podléhá tento přezkum soudnímu dohledu. Ani z těchto ustanovení nevyplývá žádné omezení práva na soudní přezkum pouze na dobu, po kterou je cizinec zajištěn.

[12] Dle čl. 5 odst. 5 Evropské úmluvy tomu, kdo byl zajištěn v rozporu se zákonem, je garantováno právo na odškodnění. Zásada odpovědnosti státu za škodu jím způsobenou jednotlivci porušením unijního práva se pojí se zásadou loajality zakotvenou v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, podle které členské státy přijmou veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které pro ně vyplývají z unijního práva; mezi tyto závazky přitom patří i závazek odstranit nedovolené důsledky porušení práva EU. Dle čl. 19 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii jsou členské státy povinny stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.

[13] Porušením unijního práva ze strany státu lze v daném případě rozumět nezákonné zajištění, tj. zajištění v rozporu s podmínkami v čl. 15 citované směrnice. Toto ustanovení poskytuje jednotlivci mj. právo být zajištěn v souladu s podmínkami tam uvedenými a právo na soudní přezkum rozhodnutí o zajištění v přiměřené době. Právní úprava, která vymáhání práva na náhradu škody či nemateriální újmy způsobené porušením těchto

ustanovení směrnic nepřiměřeně ztěžuje, či dokonce znemožňuje, je v rozporu s výše uvedenou zásadou efektivity, resp. s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem Smlouvy o Evropské unii. Jestliže vnitrostátní úprava vylučuje (faktický) soudní přezkum zajištění cizince a cizinec takový přezkum „potřebuje“ v souladu s vnitrostátními pravidly (a soudní rozhodnutí v něm vydané) k tomu, aby mohl následně uplatnit právo na náhradu škody či nemateriální újmy vzniklé nezákonným zajištěním vůči státu, jedná se o porušení unijního práva.

[14] Z uvedeného vyplývá, že neumožňuje-li § 172 odst. 6 zákona o azylu na základě žaloby věcný přezkum zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizince před správními soudy ani v prvním stupni řízení v případě, že je zajištění ukončeno před rozhodnutím soudu, je toto ustanovení v rozporu s uvedenými ustanoveními práva Evropské unie, potažmo Evropské úmluvy. Nejvyšší správní soud tento rozpor považuje za *acte clair*. Městský soud se tudíž v daném případě musí zabývat rozporem aplikovaného ustanovení zákona o pobytu cizinců s právem Evropské unie a napadené ustanovení neaplikovat.

IV.
Závěr a náklady řízení

[15] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem vyjádřeným výše a žalobu stěžovatele projedná v souladu s tímto právním názorem.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[17] Usnesením městského soudu ze dne 9. 10. 2017, č. j. 2 A 113/2017 – 17, byl stěžovateli ustanoven zástupcem Mgr. Ing. Jakub Backa, advokát se sídlem Šlejnická 1547/13, 160 00 Praha 6. Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Zástupce provedl v řízení před Nejvyšším správním soudem jeden úkon právní služby, a to písemné podání soudu ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, kterým bylo podání kasační stížnosti. Za jeden úkon právní služby náleží odměna ve výši 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Jelikož je ustanovený zástupce registrovaným plátcem DPH, zvýšil soud přiznanou odměnu o částku 714 Kč, která odpovídá 21% sazbě této daně. Částka v celkové výši 4 114 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2018

pokračování

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu